

1. Вступ.

Художнє різьблення по дереву - один із старовинних видів народного декоративно-прикладного мистецтва, який вимагає від людини багато знань, творчої праці і головне - самобутнього таланту.

У наш час твори майстрів народного декоративного мистецтва привертають до себе величезну увагу і беруть участь у формуванні української ідентичності. Їх роботи широко експонуються в Україні і за кордоном, а професія різьбяра набуває сьогодні важливого соціально-економічного значення.

Дослідження розвитку різьбярства на Миргородщині є особливо актуальним з огляду на те, що в лютому 2017 року виповнюється 145 років від дня народження видатного різьбяра, скульптора – аматора, маляра, малювальника образів (ікон) Усика Якова Олександровича, та 55 років від дня його смерті.

З метою сприяння відродженню національних художніх традицій, велику суспільну значимість теми народного мистецтва, її велику практичну корисність та для збереження пам'яті про званого українського митця Якова Усика, ми вирішили обрати темою свого дослідження його життєвого і творчого шляху.

2. Основна частина

2.1. Доповнення біографічних даних Якова Усика

У шкільній бібліотечі

Отже, обравши предмет дослідження, ми розпочали свою роботу із заповнення прогалин біографії видатного майстра. Працюючи у шкільній бібліотеці, ми дізналися, що Яків Усик народився (28.01. (09.02.) 1872 року у с.Мар'янське Миргородського повіту Полтавської губернії, нині Великобагачанського району Полтавської області і походить з роду колишніх кріпаків дідичів Лук'яновичів.

**У Міській бібліотеці
для дорослих**

У 1887-1891 роках майбутній майстер учився у живописця Дмитра Рудича в містечку Хомутець, а потім малярював у підрядчика Худоминського в Миргороді. [14 с.275]

Рудич Дмитро Іванович славився, як першорядний іконописець і маляр на Миргородщині, малював ікони з дотриманням пізньовізантійських канонів, академічного трактування пластики та українського світовідчуження. [14 с.227]

Потім ми продовжили роботу у бібліотеках міста, де у газеті «Прапор перемоги» натрапили на статтю Віталія Ханка «Знаний український різьбяр», з якої дізнались, що Яків Усик відправився у Хомутець до Д.І.Рудича через 2 роки після того, як закінчив церковно-приходську школу в с.Устивиці... [12]

Оскільки майбутній митець прибув до Хомутця у 1887 році, ми можемо встановити дату закінчення ним церковно-приходської школи – це 1885 рік. З огляду на те, що навчання тривало 4 роки, то пішов він до школи 1881 року.

**У Центральній
районній бібліотеці**

Після свого навчання у Хомутці, та короткочасного перебування у Миргороді, Яків Усик виїхав на Катеринославський вагонобудівний завод, де перебував у 1894-1900рр. [1] [2 с.567]

Щоб доповнити отриману інформацію, ми відвідали Миргородський краєзнавчий музей. Директор музею дозволив нам попрацювати з фондами закладу, одним з найінформативніших виявився машинопис Ханка В.М. «Знаний український різьбяр Яків Усик». З цього

джерела ми дізналися, що у 1900 році митець відправився у сибірське місто Красноярськ на заробітки. Працював на залізничних майстернях – проводив художні курси для робітників, малював декорації для робітничого театру, грав у місцевому оркестрі.

**Зустріч з директором
Миргородського
краєзнавчого музею
Фесенком А.М.**

**Миргородська
земська управа**

Красноярськ це батьківщина художника В.І.Сурикова. Тож саме там Яків Усик познайомився з братом живописця, а потім, коли проїздив через Москву – то вже і з самим майстром.

З 9 по 27 грудня 1905 року у Красноярську відбувались заворушення (т.зв. «Красноярська республіка»), у яких велику роль грали залізничники. Яків Усик виявився втягнутим у ці події і був заарештований. Відбув під вартою 4 місяці. У 1907 році етапований у Миргород під нагляд поліції. [13]

Під час свого другого Миргородського періоду він виконував малярні й альфрейні роботи у повітовому земстві. Для того, щоб дізнатись, де саме знаходилось приміщення повітового земства, ми звернулись до книги Людмили Розсохи «З історії миргородських вулиць», яка повідомляє, що ідеться про

відомий серед миргородців «будинок

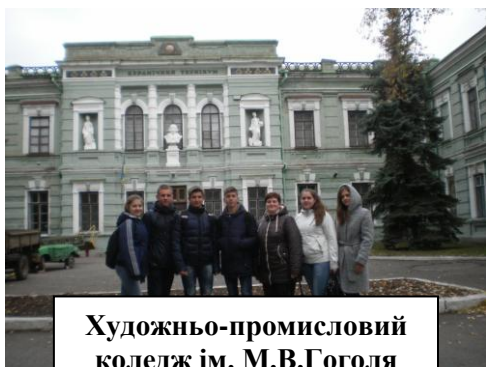
Шершевицького» (вул. Гоголя 159).

(Додаток 1) [5 с.37]

У цей же період, у приміщенні Художньо-промислового коледжу та курорту різьбяр виконав складне внутрішнє художнє оформлення. На жаль, згадані його роботи не збереглися.

Від 1907 і до 1918 виконував малярні і альфрейні роботи у Миколаєві й Києві, а з 1918 і до останніх днів свого життя знову жив у Миргороді,

працюючи у керамічному технікумі (1920-1933) і на курорті (1933-1941). Саме у цей час він став членом Асоціації художників червоної України (1928-1930). [14]

**Художньо-промисловий
коледж ім. М.В.Гоголя**

У Миргородському художньо-промисловому інституті й художньо-керамічному технікумі митець наполегливо працює над собою. У цей час Яків Усик познайомився з багатьма цікавими людьми: з відомим скульптором Ф.П.Балавенським; з класиком живопису і графіки Ф.С.Красицьким, від якого навчився робити точні портрети; з С.А.Паковським, О.М.Білокурським та великим В.Г.Кричевським. Вони допомогли становленню його таланту. [15]

Народний дім

Але особливо велике значення для нього мало знайомство з ілюстратором «Кобзаря» О.Г.Сластьоном. Разом вони ходили на природу, малювали природу, околиці міста, а також декорації для місцевого театру, що містився в Народному домі. (Додаток 1) [11]

У 1920 році Яків Усик активно допомагав О.Г.Сластьону у справі заснування місцевого музею. [11] Було створено комісію для збору старожитностей, до складу якої увійшли Опанас Сластьон, Йосип Білокурський, Яків Усик, Михайло Соколовський, Павло Баль, до яких потім ще приєдналися ряд осіб. Разом вони об'їздили весь повіт. [9 с.166]

Першим директором установи став активний учасник формування бойових підрозділів УНР В.Д.Омельченко, [9 с.166] про якого Яків Усик відгукувався з великою пошаною: «Щодо організації музею скажу, що допомагав завідуючий музеєм В.Д.Омельченко, який був запальним і гарячим любителем музейної справи». [11]

Під час німецької окупації 1941-1943 років митець продовжував займатися творчістю – виконав барельєфи Тараса Шевченка, кобзаря Михайла Кравченка, Миколи Гоголя. [13]

У 1948 році, за роботи «Гоголь слухає лірника» та «Кобзар Тарас Шевченко» був нагороджений почесною грамотою комітету у справах мистецтва при РМ СРСР. 1950 року – за виконані барельєфи – почесною грамотою міністерства культури СРСР.

1951 року, за результатами виставки був нагороджений орденом «Знак Пошани». [13]

Могила Якова Усика

У 1954-1956 рр., за даними архіву організації, працював позаштатним працівником на Курорті.

З літератури ми довідалися, що садиба Якова Усика містилася на вулиці Сорочинській, майже в центрі міста. [11]

Директор музею Курорту Миргород, краєзнавець і митець Шкурко Анатолій Олексійович розповів нам, що дім відомого різьбяр знаходився на місці північного крила сучасного будинку по вул. Сорочинській 2, де тепер відділення Приватбанку.

Помер Яків Усик 06.02.1961 року і був похований на Всіхсвятському кладовищі. [14] на могилі майстра було встановлено залізобетонний надгробок. [4]

2.2. Родинні зв'язки митця

Потім ми вирішили відвідати могилу Якова Усика. Директор Миргородського краєзнавчого музею Фесенко А.М. розповів нам, як легше її

**Надгробний камінь
Усик Людмили Яківни**

знайти на Всіхсвятському кладовищі. Під час походу ми встановили, що поряд з прославленим різьбяр похована його донька Людмила Яківна Усик (1899-1974), та її чоловік Косиглович Валер'ян Адамович (1890-1961). Отримавши ці

дані ми звернулися до відомого миргородського краєзнавця Розсохи Людмили Олександрівни, яка повідомила нам, що Я.О.Усик крім доньки Людмили мав ще доньку Лідію (у заміжжі Мірошніченко), у якої був син Віталій. На жаль, за даними краєзнавця, їх рід припинився. Їх останнім місцем проживання була вул. Панаса Мирного 22.

Розсоха Л.О. також повідомила, що обидві дочки майстра навчалися у жіночій гімназії Наталії Андріївни Грановської. Для нас ця інформація виявилась дуже важливою, адже саме з гімназії Н.А.Грановської бере свої початки історія нашої Миргородської ЗОШ № 1 імені Панаса Мирного.

Відомості про навчання доньок Якова Усика у нашому навчальному закладі знайшли своє підтвердження у «Списку батьківського зібрання Гимназии Н.А.Грановской», де серед інших батьків значиться Я.О.Усик (1915).

Нас зацікавило нетипове для Миргородщини прізвище та ім'я чоловіка

В інтернет-центрі

Людмили Яківни Усик – Косиглович Валер'ян Адамович. Намагаючись встановити його походження, ми продовживши свої пошуки в мережі інтернет встановили, що «Список дворян Подольской губернии» (частина 6) містить прізвище Косиглович. [8]

З огляду на вікові рамки, одружитися вони могли у період Громадянської війни 1918-1921 рр., або відразу після неї, що пояснює появу людини з прізвищем Косиглович у Миргороді. Ми вважаємо, що це міг бути представник збіднілої польської шляхти, можливо навіть учасник бойових дій проти більшовицької влади, який міг рятуватися у провінційному Миргороді від переслідувань.

Далі ми продовжили пошук у Миргородському міському відділі РАЦС, де завдяки люб'язній допомозі начальника відділу Марцинковської Ніни Олексіївни було встановлено дати народження і смерті Усик Людмили

Яківни. (13.07.1899 – 06.07.1974) та місце її проживання – вулиця Жовтнева 6, кв. 4 (сучасна вул. Сорочинська).

Лідія Яківна
Мірошніченко

Потім ми звернулись до начальника міграційної служби м.Миргорода Литвишко Марії Клавдіянівни. Завдяки її допомозі ми дізналися про те, що дружиною Якова Усика була Ірина Сергіївна, роки життя їх доньки Лідії Яківни (09.11.1909 – 22.11.1994), що вона народилась у Миргороді, що її чоловіка звали Мірошніченко Федір Йосипович та про її сина Мірошніченка Валентина Федоровича (15.05.1932 – 28.12.2005).

Намагаючись відшукати представників роду Усиків, ми скористалися телефонним довідником міста Миргорода. Було проведено ряд зустрічей, в ході яких нам таки вдалося знайти родичів відомого різьбяр. Під час розмови з Сергієм Андрійовичем Усиком ми дізналися, що у його родині зберігаються фотографії та роботи Якова Усика, зокрема: портрети Меланії Петрівни Усик (жінка його племінника) та її дітей - Миколи та Галини Усиків. [7]

Вони переїхали з Мар'янського до Миргорода, до свого дядька Якова Усика, вже після Другої світової війни. Завдяки отриманим відомостям нами виконано схему родоводу Усиків. (Додаток 2)

2.3. Творчість майстра

Початок свого зацікавлення різьбярством майстер пов'язує з кінцем 80-х років XIX ст.: «Якось, працюючи з малярами, я побував у будинку декабристів Муравйових. Тут я вперше побачив чудове різьблення, яким був оздоблений будинок, а також чимало скульптур з дерева. Вони справили на мене враження, що я вже не тільки прагнув малювати, а й став вирізьблювати з дерева деякі речі. Та вчитись не було в кого. Все робив самотужки.» [11]

Початок різьбленню по дереву було покладено в Миргороді завдяки діяльності відомого художника Опанаса Сластьона, а розквіт цього мистецтва пов'язують з початком творчості Якова Усика. [10 с.37]

Систематично він почав займатися різьбярством з 1938 року. [13]

Митець створив свою майстерню, яку відвідувало багато учнів, найвідомішим серед яких став Кваша Василь Семенович. [9 с.159]

Тодішній метод навчання передбачав не лише власне мистецьку складову, але і обов'язкове опанування технікою столярної праці: сушіння дерева, підготовку поверхні, малюнок орнаменту, різьблення, приготування клею, травлення, золочення або фарбування, полірування. [10 с.37]

Першою відомою роботою майстра був портрет Тараса Шевченка (1916). Художнику вдалося передати не лише портретну схожість, а й глибину почуттів поета, його внутрішній світ. [14]

На думку заслуженого діяча мистецтв України, кандидата мистецтвознавства, доцента В.А.Щербака, найцікавіші з рельєфних творів по дереву на Шевченківську тематику виконав відомий народний майстер Яків Усик. [16]

Захопившись творчістю майстра, ми вирішили скласти перелік усіх його творів. Опрацювавши літературу, ми склали список з 53 робіт які були розміщені у музейних фондах, розділивши їх за тематикою. **(Додаток 3)** Зазначимо, що наш перелік, звичайно, не є вичерпним – багато його робіт перебуває у домашніх колекціях і напевно, багато втрачено.

Всіхсвятська церква. 1950-ті роки

Скажімо, у середині ХХ ст. Яків Олександрович Усик писав ікони для миргородської Всіхсвятської церкви. Храм було зруйновано вже після смерті майстра – у 1962 році. [3]

Дослідивши тематику творів майстра, ми встановили, що понад 64% його творів приділено Україні, майже 40% робіт відведено діячам українського руху та культури, а 25% усіх відомих портретних робіт присвячено Тарасу Шевченку. **(Додаток 4)**

З різних джерел нам вдалося зібрати 14 зображень різьбярських і живописних робіт Якова Усика. **(Додаток 5)**

**Музей Полтавської
битви**

**Переяславська рада.
1952. Фрагмент**

Дізнавшись про те, що в музеях Полтави знаходяться твори Якова Усика, ми вирішили поїхати до одного з них. 23 жовтня 2016 року ми відвідали Музей Полтавської битви, у якому експонується одна з різьбярських робіт Якова Усика «Переяславська рада 1654 року».

Цей твір став для нас справжнім відкриттям – у його лівій верхній частині, на одній із козацьких королев досить чітко проглядається головний елемент сучасного малого герба України – Тризуб.

Зображення Тризуба на згорнутому прапорі стилізоване і оточене складним декоративним орнаментом.

Показово, що згадану роботу було виконано у 1952 році, у розпал сталінських масових післявоєнних репресій та переслідування «ідейно шкідливих творів» у мистецтві...

Чому ж майстер зобразив на гетьманському прапорі Тризуб – знак святого князя Володимира? Нам здається, що це був не лише вияв його патріотичних переконань, не лише своєрідна декларація спадкоємності Русі – Гетьманщини – УНР, і не лише протест проти радянського міфу про Переяславську раду як «возз'єднання братніх народів»...

Згадаємо, що проект малого герба УНР, який було затверджено у Коростені рішенням Центральної Ради від 25.02.1918 року, розробив добрий знайомий Якова Усика, його товариш по розвитку музейної справ на Миргородщині Василь Кричевський. [15] Тобто, для Я.О.Усика Тризуб був не лише знаком української незалежності, але і пам'яткою про його друга, який помер саме 1952 року. Тому, ми вважаємо, що поява стилізованого зображення Тризуба у роботі Якова Усика, яку він завершив того ж 1952 року, зовсім не випадкова.

Насамкінець зазначимо, що творчість майстра стала джерелом натхнення для інших митців, які працювали заради увічнення пам'яті Якова Усика. Його портрети свого часу виконали: графіки П.Горобець (1950, 1959, олівець), В.Ханко (1957, олівець), малярі В.Рябов (1956), В.Богданов (1959, Миргородський краєзнавчий музей), О.Івахненко (1959, усі - олійні фарби), графік Є.Путря (1981, туш, перо); йому присвячували вірші, зокрема П.Ротач «Різьбяр». Пам'ять знаного і талановитого українського різьбяра увічнена у Миргороді також у назві вулиці, що знаходиться у центрі. [14]

3. Висновки

Отже в результаті нашого дослідження ми встановили наступні **біографічні відомості:**

1. Час навчання Якова Усика у церковно-приходській школі с.Мар'янського – 1881-1885 рр.;

2. Миргородське коло знайомств майстра: відомий скульптор Ф.П.Балавенський, класик живопису і графіки Ф.С.Красицький, С.А.Паковський, О.М.Білокурський, учасник формування бойових підрозділів УНР В.Д.Омельченко, В.Г.Кричевський та О.Г.Сластьон;

3. Причетність Я.О.Усика, як художника-декоратора, до роботи робітничого театру у Красноярську (1900-1907) та миргородського театру, що містився в Народному домі (поч. ХХ ст.); [15]

4. Його належність до засновників музейної справи у Миргородському повіті та до фундаторів Миргородського музею; [11]

5. Розміщення садиби Якова Усика на вулиці Сорочинській [11] у будинку № 2, де тепер відділення Приватбанку.

6. Склали схему місць, пов'язаних із життям і діяльністю Якова Усика: Художньо-промислова школа (виконував внутрішнє оформлення, працював у 1920-1933рр.), Народний дім (малював декорації для театру), Земство (виконував альфрейні роботи), Миргородський музей (збір експонатів), курорт (працював у 1933-1941рр.), Гімназія Н.А.Грановської (значиться у списку батьків), Всіхсвятська церква (писав ікони). **(Додаток 1)**

Дослідили родовід Якова Усика і дізналися, що:

1. Його дружиною була Усик Ірина Сергіївна. Вони мали двох доньок: Людмилу Яківну (13.07.1899 – 06.07.1974) та Лідію Яківну (09.11.1909 – 22.11.1994).

Людмила Яківна проживала на вулиці Жовтневій 6, кв. 4 (сучасна вул. Сорочинська) і була одружена з Косигловичем Валер'яном Адамовичем (1890-1961).

Лідія Яківна народилась у Миргороді, її чоловіком був Мірошніченко Федір Йосипович, у них був син Мірошніченко Валентин Федорович (15.05.1932 – 28.12.2005). Відтоді їх рід припинився. Їх останнім місцем проживання була вул. Панаса Мирного 22.

2. Обидві дочки майстра навчалися у жіночій гімназії Наталії Андріївни Грановської (1915).

3. Ми знайшли родичів Якова Усика. У родині Сергія Андрійовича Усика зберігаються фотографії та роботи Якова Усика, зокрема: портрети Меланії Петрівни Усик (жінка його племінника) та її дітей - Миколи та Галини Усиків. Вони переїхали з Мар'янського до Миргорода, до свого дядька Якова Усика, вже після Другої світової війни. [7] Завдяки отриманим відомостям нами виконано схему родоводу Усиків. **(Додаток 2)**

Дослідили творчість митця і встановили:

1. Початок його зацікавлення різьбярством – кін. 80-х рр. XIX ст., та систематичне практикування у ньому - з 1938 року. [13]

2. Митець створив свою майстерню і мав багатьох послідовників.

3. Його роботи є найцікавішими з рельєфних творів по дереву на Шевченківську тематику. [16]

4. Ми склали перелік усіх відомих його творів (53 роботи), які були розміщені у музейних фондах, розділивши їх за тематикою. **(Додаток 3)** Понад 64% його творів приділено українській тематиці, майже 40% робіт відведено діячам українського руху та культури, а 25% усіх відомих

портретних робіт присвячено Тарасу Шевченку. (Додаток 4) Нам вдалося зібрати 14 зображень різьбярських і живописних робіт Якова Усика. (Додаток 5)

5. Знайшли інформацію про те, що Яків Олександрович писав ікони для миргородської Всіхсвятської церкви, тобто був не лише живописцем і різьбярем, але й іконописцем. [3]

6. У верхній лівій частині його роботи «Переяславська рада 1654 року» (1952) ми помітили на одній із козацьких корогов стилізоване зображення знаку великого князя Володимира і головного елементу сучасного малого герба України – Тризуба.

Розміщення автором Тризуба на творі сталінського періоду є водночас і виявом його патріотичних переконань, і своєрідною заявою про спадкоємність Русі – Гетьманщини – УНР, і протестом проти радянського міфу про «возз'єднання братніх народів», і пам'яткою про його товариша по розвитку музейної справи на Миргородщині Василя Кричевського... [15]

Адже проект малого герба УНР, який було затверджено Центральною Радою у 1918 році, розробив саме В.Г.Кричевський.

4. Використання зібраної інформації

Година спілкування «Минуле живе, доки його пам'ятають» 3.10.2016

Провівши ряд цікавих досліджень, ми дізналися про важливі моменти біографії і творчого шляху Якова Усика та дослідили його родовід.

Щоб ця інформація стала доступною широкому загалу, ми провели ряд заходів: у рамках проведення тижня історії було проведено годину спілкування для учнів 6-х класів «Минуле живе, доки його пам'ятають» (3 жовтня 2016 року); також учні нашої школи переглянули роботи Якова Усика у експозиції Миргородського краєзнавчого музею (17 жовтня 2016 року).

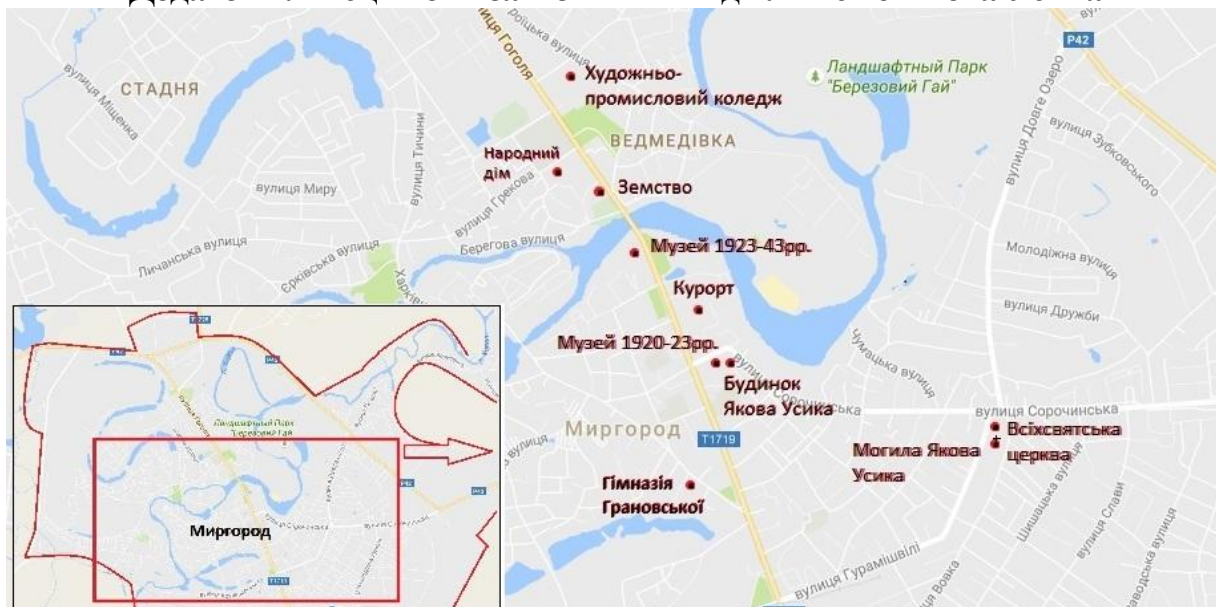
Здобуті матеріали ми підготували для оприлюднення у місцевій пресі, і очікуємо їх публікації, та розмістили на сайті нашої творчої групи <http://panas-istoria.3dn.ru/> та у Вікіпедії <https://uk.wikipedia.org/>.

Зібрані нами матеріали у вигляді документів та схем ми переслали електронною поштою співробітникам Миргородського краєзнавчого музею (mirgmuzey@mail.ru), та досліднику історії, директору Музею історії курорту – Шкурку Анатолію Олексійовичу (shkurko.anatoliy@rambler.ru).

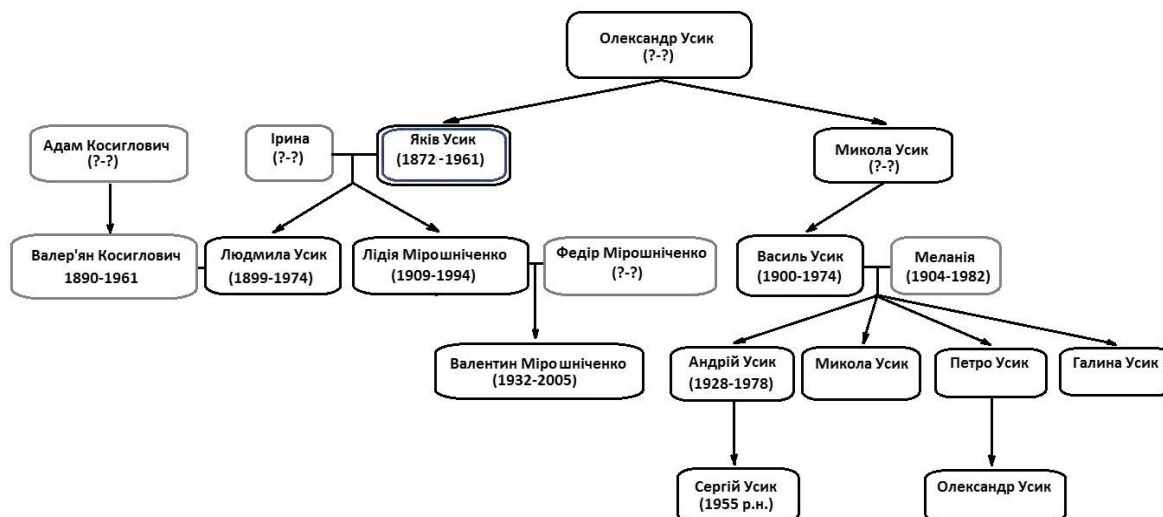
Сподіваємося, що зібраний матеріал буде використано при вивченні курсу образотворчого мистецтва і художньої культури у школах Миргородщини та стане в пригоді краєзнавцям.

5. Додатки

Додаток 1. Місця пов'язані з життям і діяльністю Якова Усика

Додаток 2. Схема родоводу Усиків

**Додаток 3. Перелік творів Я.О.Усика за тематикою
Комуністичний режим та його діячі – 18 робіт:**

Комуністичний режим – 9 робіт

- Володарем світу буде праця. Інкрустація по дереву (кін. 1920-х)
Орден «Перемога». Різьблення (1946)
Могутня Країна Рад. Різьблення (1947)
За щастя народу. Різьблення (1951)
Чотририжди орденоносний комсомол. Різьблення (1949)
Чотририжди орденоносний комсомол. Авторське відтворення однойменного твору. Різьблення (1954)
Скринька. 40-річчя Жовтневої революції. Різьблення (1957)
«Слава праці» з портретом героя соцпраці К.М.Соломахи. Різьблення (1950)
Колгоспна свинарка. Різьблення (1955)

Діячі комуністичного руху - 9

- Портрет В.І.Леніна. Різьблення (недатований)
Таріль з портретним зображенням М.О.Островського (1950)
Портрет О.М.Горького (1946)
Портрет І.В.Мічуріна (1949)
Портрет С.М.Будьонного (1950)
Й.В.Сталін з бійцем-комсомольцем. Різьблення (1946)
Портрет Й.В.Сталіна (1947)
Таріль із портретним зображенням Й.В.Сталіна (1950)
Портрет Й.В. Сталіна. Різьблення (1951)

Українські діячі – 21 робота:

Т.Г.Шевченко – 9 робіт

- Портрет Т.Г.Шевченка. Полотно, олія (1916)
Тарас Шевченко відпочиває під дубом (1930-ті)
Дуб у селі Мар'янському (1930-ті)
Арешт Тараса Шевченка (1930-ті)
Портрет Т.Г.Шевченка. Різьблення (1942)

Портрет Т.Г.Шевченка (1943)

Т.Г.Шевченко в с.Мар'янському (1952)

Т.Г.Шевченко слухає кобзаря Вересая (1956)

М.В.Гоголь – 6 робіт

Портрет М.В.Гоголя (1941)

Портрет М.В.Гоголя (1942-1943)

М.В.Гоголь слухає лірника (1947)

Портрет М.В.Гоголя (1952)

Портрет М.В.Гоголя (1954)

Таріль із портретним зображенням М.В.Гоголя (1955)

Інших діячів – 6 робіт

Портрет Д.Гурамішвілі (1949)

Портрет І.П.Котляревського (1950)

Портрет І.Я.Франка (1956)

Портрет В.Г.Короленка (1952)

Портрет Панаса Мирного (1951)

Автопортрет (1951)

Види й пам'ятки старого Миргорода – 9 робіт

Миргород у 1828 році. Полотно, олія (недатований)

Миргород в 1828 році. Авторське повторення однойменної картини, фанера, олія (1948)

Олійниця. Живопис (1929)

Санаторій уночі (1929)

Лікарня у Миргороді у 1845 році. Фанера, олія (1936)

Школа у Миргороді. Полотно, олія (1940)

Миргородський санаторій, підпалений німцями (1943)

Перше джерело Миргородської мінеральної води. Фанера, олія (1944)

Краєвид з річкою. Фанера, олія (1924)

Козацтво – 3 роботи

Переяславська рада. Різьблення (1952)

Б.Хмельницький зустрічає російських послів. Різьблення (1954)

Пам'ятник Б.Хмельницькому у Києві. Різьблення (1954)

Натюрморти – 2 роботи

Лимони на підносі, Картон, олія (1947)

Натюрморт. Фанера, олія (1937)

Інші

Портрет О.С.Пушкіна. Різьблення (1953)

Портрет П.М.Матюшенка. Різьблення (1948)

Додаток 4. Дані про тематичну спрямованість творчості Якова Усика

Тематика	Кількість робіт	%
Діячі українського руху і культури	21	39.62
Комуністичний режим та його діячі	18	33.96
Види й пам'ятки старого Миргорода	9	16.98
Козацтво	3	5.66
Натюрморти	2	3.77
Всього	53	99.99

Тематика	Кількість робіт	%
Українська	34	64.15
Російська та комуністична	19	35.84
Всього	53	99.99

Прізвище	Кількість робіт	%	
		Від загальної кількості робіт	Від кількості портретних робіт
Шевченко Т.Г.	9	16.98%	25%
Гоголь М.В.	6	11.32%	16.66%
Сталін Й.В.	4	7.54%	11.11%
Хмельницький Б.М.	3	5.66%	8.33%
Соломаха К.М.	2	3.77%	5.55%
Автопортрет	1	1.88%	2.77%
Будьоний С.М.	1	1.88%	2.77%
Горький О.М.	1	1.88%	2.77%
Гурамішвілі Д.Г.	1	1.88%	2.77%
Короленко В.Г.	1	1.88%	2.77%
Котляревський І.П.	1	1.88%	2.77%

Ленін В.І.	1	1.88%	2.77%
Матюшенко П.М.	1	1.88%	2.77%
Мічурін І.В.	1	1.88%	2.77%
Островський М.О.	1	1.88%	2.77%
Панас Мирний	1	1.88%	2.77%
Франко І.Я.	1	1.88%	2.77%
Всього	36	67.92%	99.89%
<i>З них пов'язані з іст. Миргорода</i>	<i>21</i>	<i>36.62%</i>	<i>58.33%</i>

Додаток 5. Різьбярські і живописні роботи Якова Усика

П.М.Матюшенко. Різьблення. 1948 [19]

Хмельницький зустрічає рос. послів. 1954

М.В.Гоголь. 1955

О.С.Пушкін. 1953

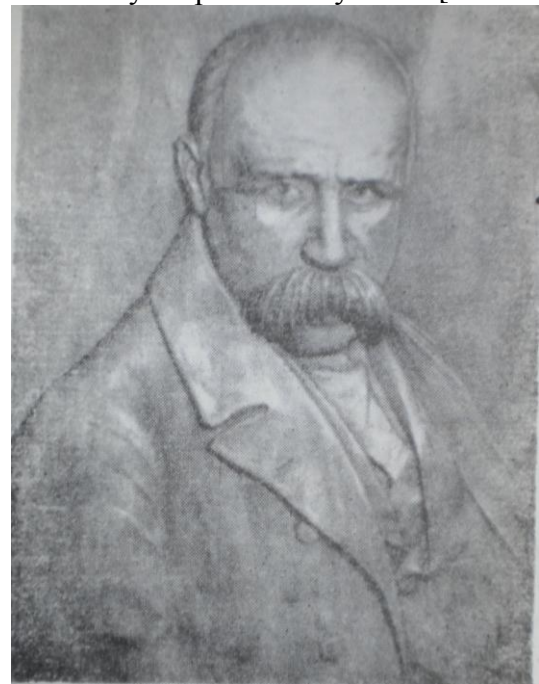
Лимони. 1947

Шевченко у Мар'янському. 1952 [10 с.406]

Пам'ятник Богдану Хмельницькому у Києві. 1954

Портрет Т.Г.Шевченка. 1942 [19]

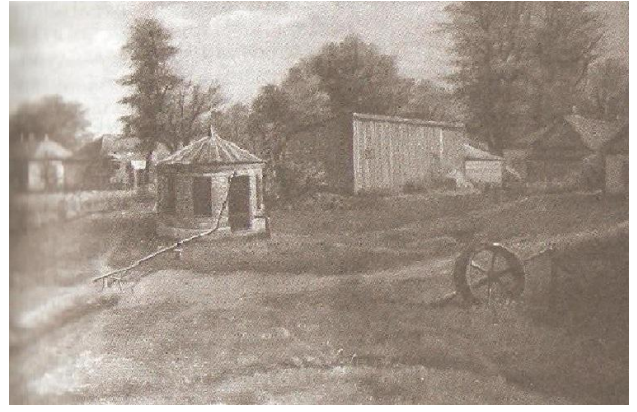
Портрет І.В. Мічуріна. 1949

Школа у Миргороді. 1940

Олійниця. 1929

Перше джерело миргородської мінеральної води. 1944

Переяславська рада 1954 року. 1952

Фруктовий натюрморт. 1960

6. Список джерел та використаної літератури

1. Білик М. Народний майстер – різьбяр // Прапор перемоги 25.07.1981р., с.4.
2. Полтавіка. Полтавська енциклопедія у 12-т т. /голов. ред. О.А.Білоусько, Центр дослідж. іст. Полтавщ. Полт. обл. ради. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 859с., іл., схеми, табл. Т.9: Образотворче та декоративне мистецтво, кн. 2: М-Я.
3. Полтавіка. Полтавська енциклопедія у 12-т т. /голов. ред. О.А.Білоусько, Центр дослідж. іст. Полтавщ. Полт. обл. ради. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. – 859с., іл., схеми, табл. Т.12: Релігія і церква: М. <http://history-poltava.org.ua/?p=5560>
4. Полтавщина: Енциклопедичний довідник (За ред. А.В.Кудрицького). – К. : УЕ, 1992. – 1024 с.: іл. (в опр.) : 30000 пр.
5. Розсоха Людмила. З історії миргородських вулиць. Київ. Вид. ВБ «Аванпост-прим», 2012, 304 ст. з іл.

6. Ротач П.П. Полтавська Шевченкіана: Спроба обласної (крайової) Шевченківської енциклопедії. У двох книгах. – Кн. 2: Л-Я. – Полтава: Дивосвіт, 2009. – 532с.

7. Свідчення Сергія Андрійовича Усика

8. Список дворян Подольской губернии

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%85%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9%D0%B3%D1%83%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B8>

9. Сторінки історії Миргородщини: Збірник наукових праць. Вип. 1. – Полтава: Полт. літератор, 2000. – 180с.

10. Федорук О.К. Перетин знаку: Вибрані мистецтвознавчі статті: У 3 кн. / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. — Київ: ФЕНІКС, 2007. — Кн. 2: Українська культурологія. Історія та теорія мистецтва. Постаті. Народна творчість. Рецензії. — 368 с.: іл. http://mari.kiev.ua/PDF_2010/Fedoruk%20-%20PERETIN%20ZNAKU/2/Fedoruk_part-2.pdf

11. Ханко Віталій. Знаний народний різьбяр // Прапор перемоги 25.07.1981

12. Ханко Віталій. Знаний український різьбяр // Прапор перемоги 09.02.1982р., с.4

13. Ханко Віталій. Знаний український різьбяр Яків Усик. Машинопис. Фонд Миргородського краєзнавчого музею

14. Ханко Віталій. Миргородський мистецький словник. (кінець 17 – початок 21 сторіччя): Персоналії, - Полтава, 2005. – 370 с.: іл.

15. Ханко В.М. Енциклопедія мистецтва Полтавщини: [Текст] у 2-х т. /Ханко в.м.; НАН України, ін.-т історії України, Центр культурол. Студій. – Полтава: ТОВ «АСМІ», Видавець О.Ханко, 2015. – Т.2: М-Я. – 2015. – 435с.

16. Щербак Василь. Тарас Шевченко в мистецтві народу. <http://www.uk.x-pdf.ru/6iskusstvovedenie/268689-2-taras-shevchenko-mistectvi-narodu-osoba-tarasa-grigorovicha-shevchenka-velikogo-poeta-hudozhnika-mislitelya-borcy-a-za.php>

17. Яків Олександрович Усик. Каталог. Виставки творів. – Полтава: Облполіграфвидав, 1982. – 10с.: іл.